

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА

СТАХІВ ІРИНА МИХАЙЛІВНА

УДК338.46.025:796.035](477)(043.3)

**РЕГУЛЮВАННЯ РИНКУ СПОРТИВНО-ОЗДОРОВЧИХ ПОСЛУГ
В УКРАЇНІ**

Спеціальність 08.00.03 – економіка та управління національним господарством

АВТОРЕФЕРАТ
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата економічних наук

Львів – 2017

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана на кафедрі економіки підприємства Львівського національного університету імені Івана Франка Міністерства освіти і науки України.

Науковий керівник: доктор економічних наук, професор
Михасюк Іван Романович,
Львівський національний університет імені Івана Франка, завідувач кафедри економіки підприємства.

Офіційні опоненти: доктор економічних наук, професор
Франчук Василь Іванович,
Львівський державний університет внутрішніх справ, професор кафедри економічної безпеки, проректор;

кандидат економічних наук, доцент
Остап'юк Наталія Іванівна,
ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»,
доцент кафедри туризмознавства і краєзнавства.

Захист відбудеться 30 січня 2018 р. о 14⁰⁰ год. на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 35.051.01 у Львівському національному університеті імені Івана Франка за адресою: 79008, м. Львів, проспект Свободи, 18, ауд. 115.

З дисертацією можна ознайомитися у Науковій бібліотеці Львівського національного університету імені Івана Франка за адресою: 79601, м. Львів, вул. Драгоманова, 5.

Автореферат розісланий «27» грудня 2017 р.

Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради

Н.Б. Демчишак

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Посилення світових глобалізаційних процесів чинить значний вплив на розвиток української економічної системи, настрої соціуму та стан окремого індивідуума. Невід'ємною частиною сучасного способу життя є фізична культура і спорт, оскільки спортивно-оздоровчі послуги використовуються суспільством для різнобічного фізичного і духовного розвитку, зміцнення здоров'я, профілактики захворювань, формування здорового способу життя, подовження активного творчого довголіття, підвищення ділової активності. Однак упродовж останніх років спостерігається зниження рівня фізичного розвитку і фізичної підготовленості, тривалості життя населення, підвищення показників захворюваності, інвалідності. Це свідчить про необхідність вирішення комплексу соціально-економічних проблем, в числі яких проблеми фізичної культури і спорту займають важливе місце.

Однією з найважливіших у житті суспільства є соціальна сфера, в якій реалізуються соціальні інтереси усіх верств населення, відносини суспільства та особи, умови праці і побуту, охорони здоров'я, відпочинку, надання спортивно-оздоровчих послуг. Державне регулювання соціальної інфраструктури повинно реалізовувати стратегічний напрям у динамічних умовах функціонування ринкової економіки, що зумовлює гнучкість системи державного впливу. Через зменшення фінансування спортивно-оздоровчої сфери державою упродовж останніх років скорочуються обсяги фінансових витрат, відбувається зменшення кількості фахівців в спортивно-оздоровчій діяльності, зростають проблеми з реконструкції, експлуатації та будівництва спортивно-оздоровчих споруд.

З огляду на це стратегічно важливим є збільшення видатків на фінансування спортивно-оздоровчих послуг в Україні, адже від розвитку досліджуваної галузі значною мірою залежить здоров'я нації, що є однією з основних передумов зростання економічної активності, сталого розвитку економіки та суспільного добробуту. Висока значимість спортивно-оздоровчих послуг для сучасного населення та економічної стабільності в країні вимагає розв'язання проблем організаційно-економічного функціонування державного регулювання досліджуваного ринку послуг.

Особливо актуальною є необхідність підвищення ефективності функціонування ринку спортивно-оздоровчих послуг як складової ринкової економіки, зокрема, у справі формування фізичного розвитку молоді, яка здатна обороняти Вітчизну, гідно представляти країну на різних спортивних змаганнях (універсіадах, олімпіадах, чемпіонатах), сприяти розвитку трудового потенціалу.

Проблеми функціонування спортивно-оздоровчих послуг, як об'єкта економічних досліджень були предметом наукових пошуків в роботах таких зарубіжних вчених, як: М. Бипчук, С. Гуськов, В. Жолдак, Н. Кандаурова, А. Литвин, Н. Нікольська, С. Петренко, Г. Сериков, W. Andreff, R. Fort, K. Heinila, A. Hermans, F. Imesch, G. Jage та ін. Серед вітчизняних дослідників можна виділити: Д. Гадайчук, Ю. Довгенько, М. Дутчак, О. Жданова, Є. Імас, О. Кузьменко, В. Куделко, І. Михасюк, А. Мічуда, Н. Остап'юк, А. Павленко, О. Пащук, А. Площинська, Є. Приступа, Д. Стеченко, В. Франчук, Н. Шпик та ін.

Однак у теоретичному і методологічному плані проблеми розвитку сфери спортивно-оздоровчих послуг, особливостей та ефективного функціонування ринку фізичної культури і спорту залишаються все ще не достатньо вивченими. Віддаючи належне доробку українських та зарубіжних вчених, варто зауважити, що до цього часу ще недостатньо розробленими залишаються питання формування, подальшого ефективного розвитку й оцінки досліджуваного ринку послуг як потенціалу економічного зростання і покращення рівня добробуту в країні. Актуальність, теоретична і практична значимість обраної теми дисертаційної роботи визначили її мету, завдання, окреслили об'єкт і предмет дослідження.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційна роботи виконувалася у межах науково-дослідних робіт кафедри економіки підприємства Львівського національного університету імені Івана Франка за темою «Євроінтеграція України в умовах глобалізації» (номер державної реєстрації № 0110U004072), в межах якої автором розроблено модель державного регулювання сфери спортивно-оздоровчих послуг в умовах економічної нестабільності.

Мета і завдання дослідження. Метою роботи є розроблення теоретико-методологічних засад, методичного забезпечення регулювання ринку спортивно-оздоровчих послуг та обґрунтування практичних рекомендацій щодо підвищення його ефективності в Україні.

Досягнення мети зумовило необхідність розв'язання таких завдань:

- визначити сутність та удосконалити на основі аналізу наукових джерел й практики зміст базових понять спортивно-оздоровчої сфери;
- виокремити особливості ринку спортивно-оздоровчих послуг;
- удосконалити класифікацію спортивно-оздоровчих послуг;
- проаналізувати слабкі та сильні сторони ринку спортивно-оздоровчих послуг, його загрози й можливості йому за результатами застосування SWOT-аналізу;
- розробити модель державного регулювання ринку спортивно-оздоровчих послуг в умовах нестабільної економічної ситуації;
- сформувати наукові положення щодо створення нормативно-правової бази з фізичної культури і спорту на регіональному рівні;
- з'ясувати та розробити науково-практичні підходи щодо формування інфраструктури спортивно-оздоровчих послуг;
- обґрунтувати необхідність посилення державного впливу на стимулювання розвитку спортивно-оздоровчої сфери;
- запропонувати практичні рекомендації щодо використання зарубіжного досвіду з надання спортивно-оздоровчих послуг в Україні.

Об'єктом є процес функціонування ринку спортивно-оздоровчих послуг в Україні.

Предметом дослідження є теоретико-організаційні та практичні аспекти регулювання ринку спортивно-оздоровчих послуг в умовах євроінтеграції України.

Методи дослідження. У роботі використано сукупність методів наукового пізнання, що дало можливість реалізувати концептуальну єдність наукового дослідження, зокрема: методи статистичного та економічного аналізу – при аналізі ринку спортивно-оздоровчих послуг в Україні; метод моделювання – для

розроблення моделі державного регулювання ринку спортивно-оздоровчих послуг в Україні; системно-структурний аналіз – для дослідження особливостей регулювання ринку спортивно-оздоровчих послуг; порівняння і синтезу – при вивченні та узагальненні існуючих наукових підходів до аналізу понять «ринок спортивно-оздоровчих послуг», «державне регулювання», «процес державного регулювання»; порівняльний аналіз – для пояснення можливості покращення якості надання спортивно-оздоровчих послуг в країнах з різним рівнем економічного розвитку.

Теоретичною та методологічною основою дослідження є фундаментальні праці вітчизняних і зарубіжних вчених у галузі сучасних проблем економіки, економіки громадського сектору, економіки сфери послуг, економіки фізичної культури і спорту, а також маркетингу та менеджменту сфери послуг.

Інформаційною базою дослідження є нормативно-правові акти у сфері регулювання ринку спортивно-оздоровчих послуг в Україні, Укази Президента України, накази Міністерства освіти і науки України, матеріали статистичних щорічників та статистичних бюлетенів, статистичні відомості Державної служби статистики України, чинні закони та підзаконні нормативно-правові акти України, наукові публікації вітчизняних та зарубіжних учених, власні аналітичні розрахунки.

Наукова новизна отриманих результатів полягає в обґрунтуванні рекомендацій щодо удосконалення регулювання ринку спортивно-оздоровчих послуг. Основні результати дисертаційної роботи, які становлять наукову новизну, полягають у такому:

вперше:

- розроблено модель державного регулювання сфери спортивно-оздоровчих послуг, яка передбачає механізми прийняття рішень державними адміністраціями у цій сфері на основі рекомендацій експертної служби з розвитку спортивно-оздоровчих послуг, що забезпечує їх відповідність сучасним економічним умовам.

удосконалено:

- на основі систематизації та узагальнення наукових джерел зміст понять дослідження: «ринок спортивно-оздоровчих послуг», «економіка спортивно-оздоровчої сфери», які на відміну від відомих у науці характеризується цілісним підходом до їх тлумачення, що дає змогу формувати єдину політику регулювання досліджуваної сфери;

- наукові положення, щодо ідентифікації особливостей аналізу ринку спортивно-оздоровчих послуг, що дало можливість виокремити найсуттєвіші з них, а саме: соціальна орієнтованість, капіталомісткість, інформомісткість, які відрізняються від існуючих своєю різносторонністю та практичністю для споживачів;

- класифікацію спортивно-оздоровчих послуг, яка відрізняється від інших видами послуг за їх ознаками та групами, що дає можливість в сучасних умовах господарювання підвищувати їх рентабельність;

- науково-прикладні положення щодо створення дієвої правової бази на регіональному рівні в частині пропозиції щодо розробки й реалізації цільових програм розвитку фізичної культури і спорту, що в порівнянні з діючими, сприятиме покращенню механізмів регулювання ринку спортивно-оздоровчих послуг з урахуванням національних та місцевих особливостей, які охоплюють інтереси різних верств і груп населення (дітей, учнів, малозабезпечених громадян, інвалідів тощо);

одержали подальший розвиток:

- застосування SWOT – аналізу для дослідження ринку спортивно-оздоровчих послуг, що дало змогу виділяти його слабкі та сильні сторони, а також можливості і загрози йому, що є аналітичною основою формування стратегічних завдань розвитку досліджуваного ринку;
- науково-практичні підходи щодо формування інфраструктури ринку спортивно-оздоровчих послуг, які на відмінну від існуючих дають можливість розвивати її на принципах доступності, соціальної значущості та збереження національної культурної спадщини;
- обґрунтування необхідності посилення державного впливу на спортивно-оздоровчу сферу, який має за мету підвищити ефективність функціонування існуючих механізмів, що дасть змогу консолідувати зусилля держави, регіональних та місцевих органів влади та підвищити якість надання спортивно-оздоровчих послуг;
- теоретико-методологічні та практичні рекомендації щодо використання зарубіжного досвіду з надання спортивно-оздоровчих послуг в Україні, що на відмінну від існуючої практики сприятиме підвищенню попиту та пропозиції на ринку шляхом охоплення більшої кількості споживачів.

Практичне значення одержаних результатів полягає у можливості їх використання при формуванні державної політики регулювання ринку спортивно-оздоровчих послуг. Результати дослідження можуть бути реалізовані в напрямі активізації організаційно-економічного механізму функціонування спортивно-оздоровчих організацій.

Наукові положення і висновки, а також практичні рекомендації сформульовані автором, використовуються у діяльності Тернопільської обласної державної адміністрації, у відділі сім'ї та молоді (довідка № 01-06/180 від 24.04.2017 р.). Теоретичні положення, науково-методичні рекомендації дисертації використовуються в навчальному процесі Львівського національного університету імені Івана Франка під час викладання дисциплін «Державне регулювання економіки», «Регіональна економіка» (довідка № 125/009433 від 13.04.2017 р.); у Львівському державному університеті фізичної культури і спорту при викладанні дисциплін «Економіка фізичної культури», «Маркетинг», «Менеджмент і маркетинг у фізичній культурі» (довідка № 474 від 10.04.2014 р.). Матеріали дослідження впровадженні у Тернопільському національному технічному університеті імені Івана Пулюя для розширення переліку та кількості отримувачів платних послуг у спортивно-оздоровчій сфері, що надаються на базі спортивно-оздоровчого комплексу «Політехнік» (довідка № 2/28-1232 від 27.04.2017 р.).

Особистий внесок здобувача. Усі наукові результати, що містяться в дисертації і виносяться на захист отримані автором самостійно. З наукових праць, опублікованих у співавторстві, в дисертаційній роботі використано лише ті ідеї та положення, які є результатом власних напрацювань здобувача.

Апробація результатів дисертації. Основні положення дисертації, її теоретичні та практичні результати доповідались та обговорювались на міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях, зокрема: Міжнародній науково-практичній конференції «Ринкова економіка тенденції і

закономірності» (Дніпропетровськ, 2013 р.); Міжнародній студентсько-аспірантській науковій конференції «Актуальні проблеми функціонування господарської системи України» (Львів, 2014 р.); Науково-практичній конференції «Організація управління: витоки, реалії та перспективи розвитку» (Львів, 2014 р.); Міжнародній науково-практичній конференції молодих вчених «Економічний і соціальний розвиток України в XXI столітті: національна візія та виклики глобалізації» (Тернопіль, 2014 р.); II Міжнародній науковій інтернет-конференції студентів, аспірантів та молодих учених "Стратегічні орієнтири розвитку економіки України" (Львів, 2015 р.); III Міжнародній науково-практичній конференції «Пріоритетні напрями наукових досліджень» (Київ, 2017р.); Міжнародній науково-практичній конференції «Аналіз сучасних підходів до ефективного використання потенціалу економіки країни» (Дніпро, 2017 р.); Міжнародній науково-практичній конференції «Сучасні аспекти розвитку фінансових процесів та інноваційних технологій» (Київ, 2017 р.); Міжнародній науково-практичній конференції «Актуальні проблеми гуманітарних та природничих наук» (Одеса, 2017 р).

Публікації. Результати дисертаційної роботи опубліковано у 20 наукових працях, загальним обсягом 13,52 друк.арк., з них: одна одноосібна монографія обсягом 8,54 друк.арк., 10 статей у наукових фахових виданнях України, в тому числі 1 стаття в іноземному виданні, і 9 - в наукових виданнях апробаційного характеру.

Структура та обсяг дисертації. Дисертаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг дисертації становить 245 сторінки, в тому числі основний текст – 191 сторінка. Робота містить 16 таблиць, 20 рисунків, 7 додатків. Список використаних джерел налічує 207 позицій і розміщений на 19 сторінках.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми дослідження, визначено його мету та завдання, сформульовано теоретичне й практичне значення головних положень дисертації, її наукову новизну, практичну значущість, ступінь апробації, подано структуру та обсяг дисертації, відомості про публікації за темою роботи.

У першому розділі **«Теоретико-методологічні основи регулювання ринку спортивно-оздоровчих послуг»** розкрито сутність і значення спортивно-оздоровчих послуг, а також визначено основні засади державного регулювання досліджуваних послуг, з'ясовано особливості ринку спортивно-оздоровчих послуг.

У дослідженні автор виходить з того, що сучасний спорт став важливою галуззю економіки багатьох розвинених країн, а також в Україні. Для цього залучено значні фінансові ресурси і велику кількість обслуговуючого персоналу. У теперішній час ступінь розвитку спортивно-оздоровчої сфери є одним із чинників, що впливає на темпи розвитку суспільства, рівень і якість життя населення, ділову активність. Водночас обґрунтовано і доведено, що існує тісний взаємозв'язок між спортом та економікою і тому спортивно-оздоровчі послуги вже не можуть залишатися поза ринковими відносинами та є специфічним товаром. Спортивно-оздоровчій сфері властиві всі атрибути нематеріального виробництва, однак це не

означає, що на практиці його немає. Досліджувана сфера виробляє такі продукти як здоров'я, туризм, довголіття, розваги, ділову активність, цікаве дозвілля тощо.

Автором у роботі акцентовано, що спортивно-оздоровча сфера повинна бути спроможна самостійно отримувати прибуток з наявних у її розпорядженні ресурсів в процесі надання ринкових послуг. Разом з тим частіші тенденції комерціалізації та професіоналізації, з одного боку, а також гостра конкуренція навколо бюджетних коштів - з іншого, є свідченням того, що спортивно-оздоровча сфера потребує уваги і стрімкого розвитку на теренах України, що в перспективі дасть позитивний як економічний так і соціальний ефект для держави. Економічні відносини в спортивно-оздоровчій сфері знаходяться в постійному розвитку і мають складні взаємозв'язки.

Загальний рівень розвитку економіки країни є визначальним для формування ринкових відносин у сфері фізичної культури і спорту. Розвинена економіка сприяє вищим доходам населення країни. А високі доходи дають можливість витратити їх частину населенням на споживання спортивно-оздоровчих послуг, тобто на формування ринкового попиту. Структура попиту на спортивно-оздоровчі послуги специфічна для кожної країни. Взаємодія попиту і пропозиції складає механізм ринку спортивно-оздоровчих послуг. Головною рушійною силою динамічного розвитку ринку спортивно-оздоровчих послуг є попит індивідуальних споживачів на спортивні послуги та продукти спортивно-оздоровчого призначення. Формування та розвиток ринкових відносин у сфері фізичної культури і спорту — це складний соціально-економічний процес.

Використання системного підходу у дослідженні дало змогу автору сформулювати власне бачення сутності таких взаємопов'язаних та послідовних понять як ринок спортивно-оздоровчих послуг, економіка спортивно-оздоровчої сфери. Дисертант наголошує, що потреби людей, в кінцевому підсумку, перетворюються в попит, тобто бажання і здатність купувати товари й послуги. Встановлено, що попит на спортивні товари та послуги в ринковій системі породжує відповідну реакцію з боку виробників даної продукції, які виготовляють і постачають на ринок все більш якісні й досконалі товари спортивного призначення, намагаються якнайповніше задовольнити нові потреби суспільства (рис. 1).

Попит споживачів на продукти сфери фізичної культури і спорту крім загальної соціально-економічної ситуації в країні багато в чому залежить від таких факторів, як створення та формування певних спортивних традицій, моди на заняття спортом і відвідування спортивних змагань, а також цілеспрямована робота спортивних, спортивно-оздоровчих організацій щодо залучення глядачів і вболівальників на спортивні змагання. На зростання попиту у спортивно-оздоровчій сфері впливають умови відтворення робочої сили у ринковій економіці. Пропозиція на ринку спортивно-оздоровчих послуг формується в результаті діяльності спортивно-оздоровчих фірм, що відносяться до різних форм власності. Автор звертає увагу на спортивну культуру, формування свого роду культури "вболівання", що вкрай важливо для успішного розвитку спортивно-оздоровчої сфери. Порівняно з іншими галузями економіки, у спортивно-оздоровчій сфері ринкові відносини розвиваються в досить жорстких межах. Одна з об'єктивних причин цього — специфіка спортивно-оздоровчих послуг. Такі їх особливості, як, капіталоемність, інформоемність, соціальна орієнтованість, істотно ускладнюють формування ринкового попиту.

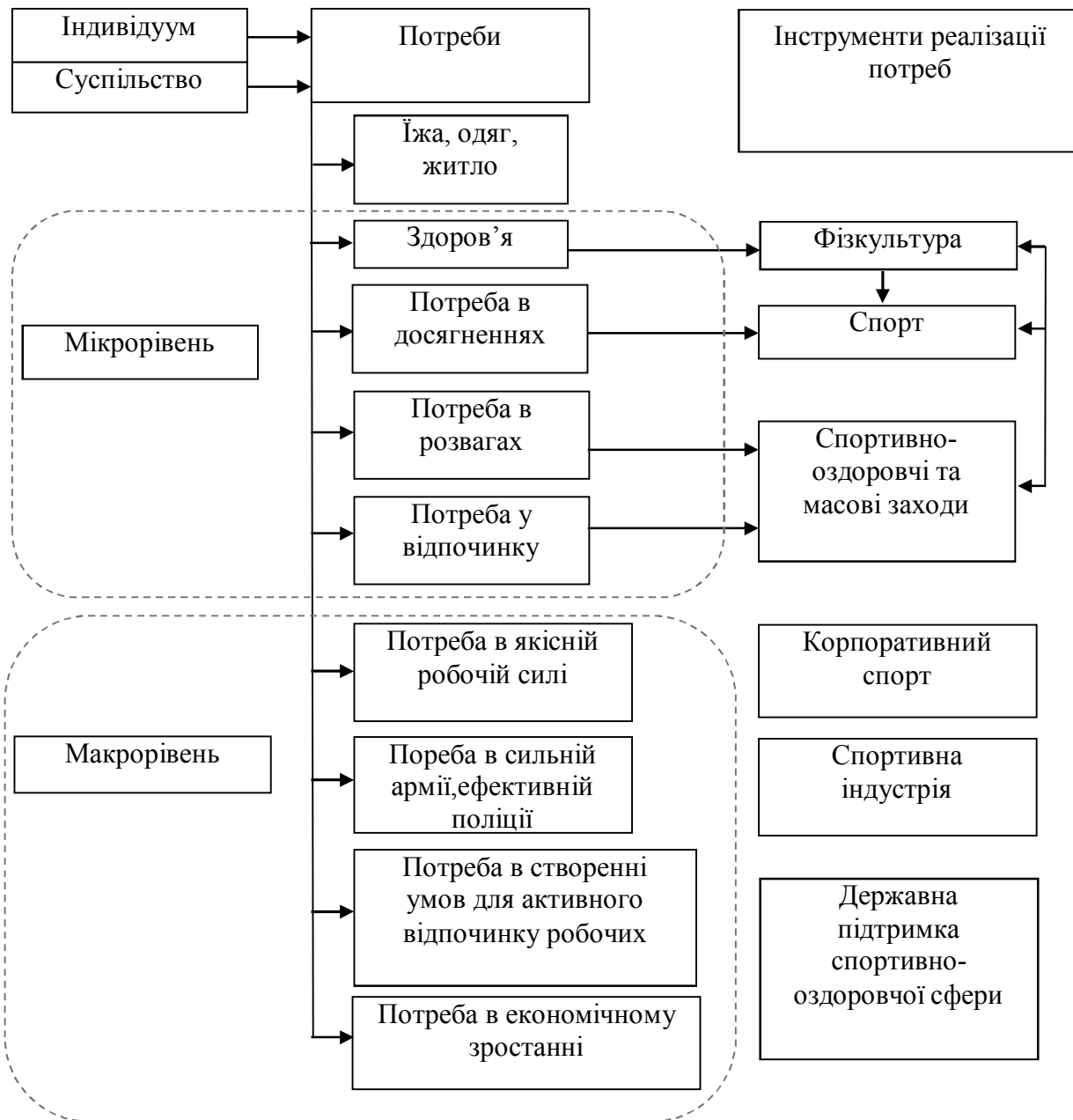

Рис. 1. Взаємозв'язок індивідуальних та суспільних потреб із спортивно-оздоровчою сферою

Джерело: розроблено автором

На основі аналізу структури державного регулювання ринку спортивно-оздоровчих послуг сформульовано основні напрями державної політики у досліджуваній сфері, які мають ґрунтуватися на спільній діяльності спортивно-оздоровчих організацій, органів і установ освіти, охорони здоров'я, засобів масової інформації (рис. 2). Пріоритетним напрямом впливу держави у попиті на спортивні, спортивно-оздоровчі послуги є створення сприятливих умов для залучення до спортивної комунікації первинних споживачів послуг, тобто людей, які займаються фізичною культурою і спортом заради задоволення особистих потреб, тому, що такі властивості, як невідчутність, неможливість зберігання, обов'язковість регулярного споживання істотно ускладнюють формування ринкового попиту.

Рис. 2. Концептуальні основи державної політики у спортивно-оздоровчій сфері

Джерело: розроблено автором

З цією метою держава має формувати відповідний механізм впливу на суспільство, який включає філософські, морально-етичні, соціально-психологічні, економічні та інші засоби, які спонукають людей до активних занять фізичною культурою і спортом.

У другому розділі «Державне регулювання ринку спортивно-оздоровчих послуг в Україні» з'ясовано основні проблеми розвитку спортивно-оздоровчих послуг, проаналізовано тенденції регулювання ринку досліджуваного виду послуг.

У процесі дослідження автором встановлено, що споживачами спортивно-оздоровчих послуг є: юридичні особи (спортивні школи, секції, клуби, фітнес-центри, spa-салони, спортивно-оздоровчі комплекси, басейни, тренажерні зали, футбольні стадіони, зали тощо); фізичні особи (ті, що займаються самостійно, тренери, інструктори, викладачі, спортсмени та ін.). На ринку фізичної культури і

спорту існують покупці, які можуть купувати послугу не для споживання, а для використання з метою комерції.

Охарактеризовано та удосконалено класифікацію спортивно-оздоровчих послуг. Основним критерієм якої є орієнтація на споживача, що в подальшому дало змогу виділити групи послуг, орієнтовані на конкретний цільовий вплив, а саме на споживача спортивно-оздоровчих послуг (табл.1).

Таблиця 1

Класифікація послуг фізичної культури і спорту в Україні

Ознака	Види послуг	Ступінь залежності від класифікаційної ознаки
За суб'єктом кінцевого призначення	Особисті	***
	Громадські	***
За категоріями споживачів	Населення	***
	Організації	**
За формою реалізації	Ринкові (платні)	***
	Не ринкові (безплатні)	**
За суспільною формою організації праці	Виконані організацією	***
	Виконані індивідуальним підприємцем	***
За джерела отримання статистичних відомостей	Від виробників послуг	***
	Від споживачів послуг	*

*Примітка: ступінь відповідності: *** - в сильному ступені, ** - в середньому ступені, * - у слабкому ступені.*

Джерело: розроблено автором

У роботі обґрунтовано та запропоновано додатковий класифікаційний критерій (градієнт) послуг – за джерелом оцінки доцільності (корисності), згідно з яким послуги розрізняються за такими головними ознаками: доцільності (корисності) для споживача з його точки зору, а також корисні для споживача з точки зору виробника послуг, що дало можливість диференціювати основні види послуг за цією ознакою і систематизувати їх різноманіття.

Специфіка надання послуг фізичної культури і спорту полягає також у синергетичному зростанні ефекту на рівні суспільної та індивідуальної користі, коли відповідні заняття сприяють не тільки збереженню здоров'я, але й зростанню продуктивності праці і т.д. Доцільність і корисність в даному контексті розглядаються нами як синонімічні, проте, щоб уникнути можливої плутанини з корисністю як загальновідомим і загально визнаними властивостями послуг, пропонуємо використовувати термін «доцільність», чітко усвідомлюючи існування дещо інших смислових відтінків даної дефініції.

Обґрунтовано, що розвиток некомерційного сектора в спортивно-оздоровчій сфері гальмується через неефективну реалізацію регіональних та територіальних програм, слабкий інтерес вітчизняних і зарубіжних інвесторів до вкладення коштів у досліджуваний ринок. На основі даних державної статистики сформовано графік (рис. 3.), на якому можна простежити динаміку надання спортивно-оздоровчих послуг, що допомогло в дослідженні визначити потоки реалізованих послуг за видами економічної діяльності. Дані отримані як відповідь до надісланого запиту державній службі статистики України.

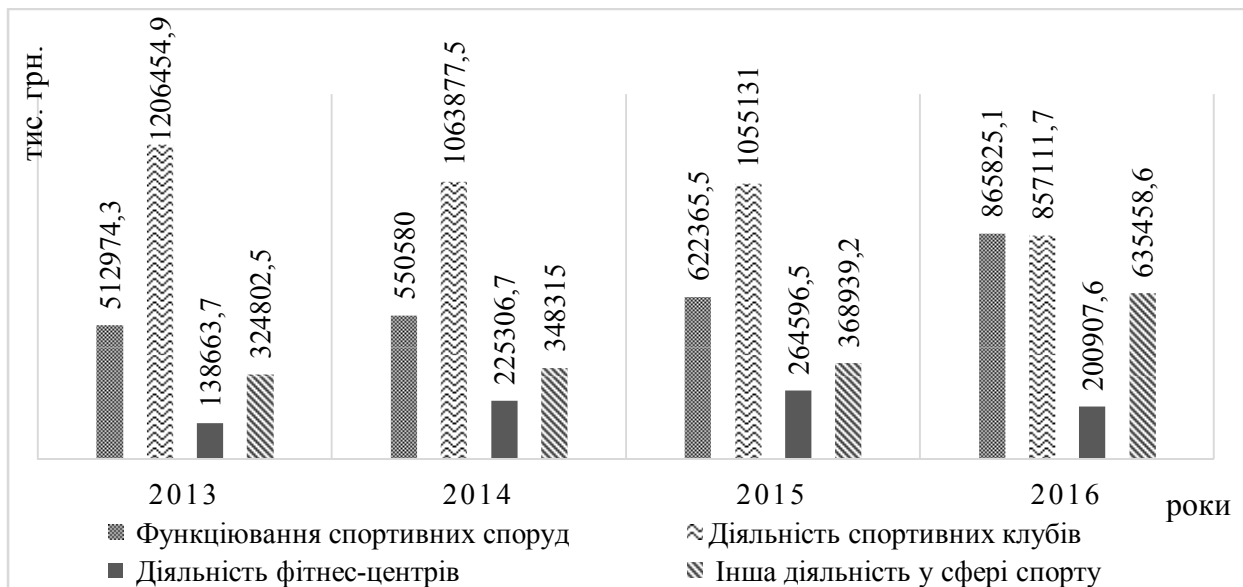

Рисунок 3. Обсяг реалізованих спортивно-оздоровчих послуг за видами економічної діяльності в Україні

Примітка: Дані за 2014–2016 роки наведені без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та частини зони проведення антитерористичної операції.

Джерело: складено автором на основі даних Державної служби статистики України.

Як видно з рис. 3 діяльність спортивно-оздоровчих об'єктів у 2013 - 2016 р. має стабільну тенденцію. Так, показники діяльності фітнес-центрів, функціонування спортивних споруд та іншої діяльності у сфері спорту постійно зростають, що позитивно впливає на розвиток ринку спортивно-оздоровчих послуг в Україні. Однак, обсяг реалізованих послуг (товарів) спортивними клубами за цей період знизився на 349343,2 тис. грн., тобто на 29%. Загалом у 2017 р. (за три квартали) обсяг реалізованих спортивно-оздоровчих послуг за видами економічної діяльності має аналогічну тенденцію.

З метою більш глибокого аналізу зовнішнього та внутрішнього середовища механізму формування перспектив розвитку спортивно-оздоровчого ринку було використано інструмент для детального вивчення та оцінки досліджуваної сфери, а саме SWOT – аналіз, в результаті якого виявлено, що основними сильними сторонами спортивно-оздоровчої сфери в Україні є: вигідне економічне, географічне положення, близькість кордонів ЄС, інвестиційна привабливість ринку спортивно-оздоровчих послуг, значна кількість спортивно-оздоровчих закладів й різноманітність природньо-

рекреаційних ресурсів, великий науковий потенціал. Слабкими сторонами є відсутність бази даних щодо реєстрації спортивно-оздоровчих організацій, клубів, неналежне обслуговування у спортивно-оздоровчих закладах та низька якість послуг, слабо розвинена інфраструктура спортивно-оздоровчого ринку.

У третьому розділі дисертації «Сучасні пріоритети підвищення ефективності регулювання вітчизняного ринку спортивно-оздоровчих послуг в умовах євроінтеграції» визначено стратегію розвитку спортивно-оздоровчого ринку в Україні та сформовано перспективні напрями вдосконалення механізму управління територіальними спортивно-оздоровчими закладами на основі врахування зарубіжного досвіду розвитку спортивно-оздоровчих послуг у практиці функціонування досліджуваної сфери як певної підсистеми національної економічної системи у процесі формування розвиненого міцного, цивілізованого ринку спортивно-оздоровчих послуг в Україні.

Одним з дієвих напрямів становлення і ефективного розвитку спортивно-оздоровчих послуг автор вбачає розвиток вітчизняного спортивно-оздоровчого туризму. Удосконалення функціонування комплексу спортивно-оздоровчого туризму неможливе без створення сучасної туристичної інфраструктури спортивно-оздоровчого характеру, що принесе збільшення податкових надходжень до бюджету держави і регіонів, притоку іноземної валюти та збільшення кількості робочих місць, а також зацікавленість з боку інвесторів як міжнародного так і внутрішнього рівнів.

У дослідженні виокремлено пріоритетні напрями підвищення ефективності регулювання ринку спортивно-оздоровчих послуг. Серед них корпоративний брендінг, який дасть змогу спортивно-оздоровчим організаціям або окремім послугі диференціюватися від конкурентів, створити додаткову цінність, збільшить кількість та якість надання послуг в довготривалому періоді. Необхідно спиратися на те, що просування спортивно-оздоровчих послуг на ринок, може і повинно враховувати розвиток репутаційної складової ресурсного потенціалу спортивно-оздоровчої організації. Із сучасних та дієвих методів державного регулювання ринку спортивно-оздоровчих послуг запропоновано створення web-порталу. Основною функцією якого буде можливість кожного громадянина України в створенні заявки та отриманні певних послуг для втілення в життя суспільно-значущих потреб (рис.4).

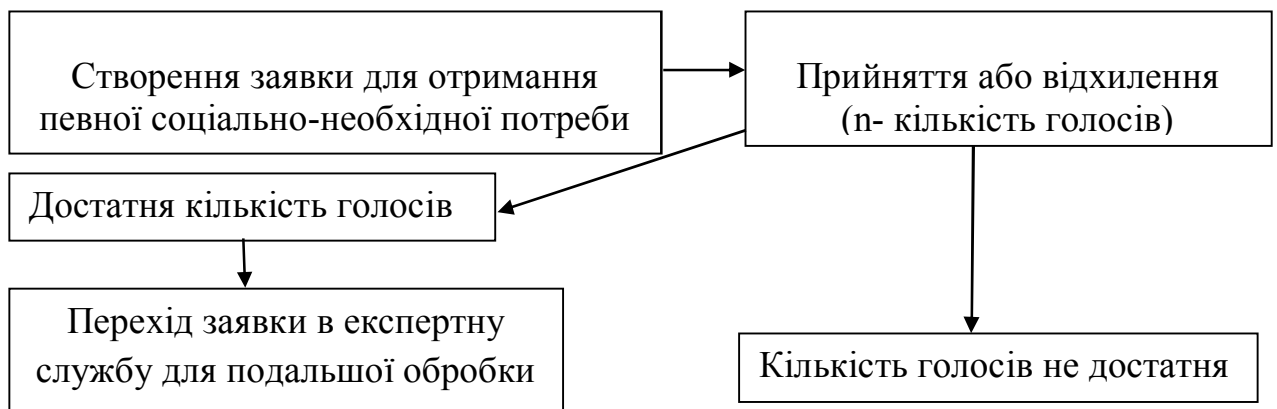

Рис. 4. Механізм дії державного web-порталу України

Джерело: розроблено автором

У ситуаціях суспільно значущих змін (кризові явища, масштабні реформи, екологічно-інноваційні проекти тощо), необхідно здійснювати упереджувальні соціально-економічні, правові, медико-організаційні та інші заходи, щоб запобігти реальним загрозам здоров'ю і фізичному розвитку людини, а також адекватно здійснити корекцію стратегічних цілей і засобів їх досягнення. Модель для підвищення ефективності державного регулювання сфери спортивно-оздоровчих послуг в умовах нестабільної економічної ситуації представлена на рис. 5.

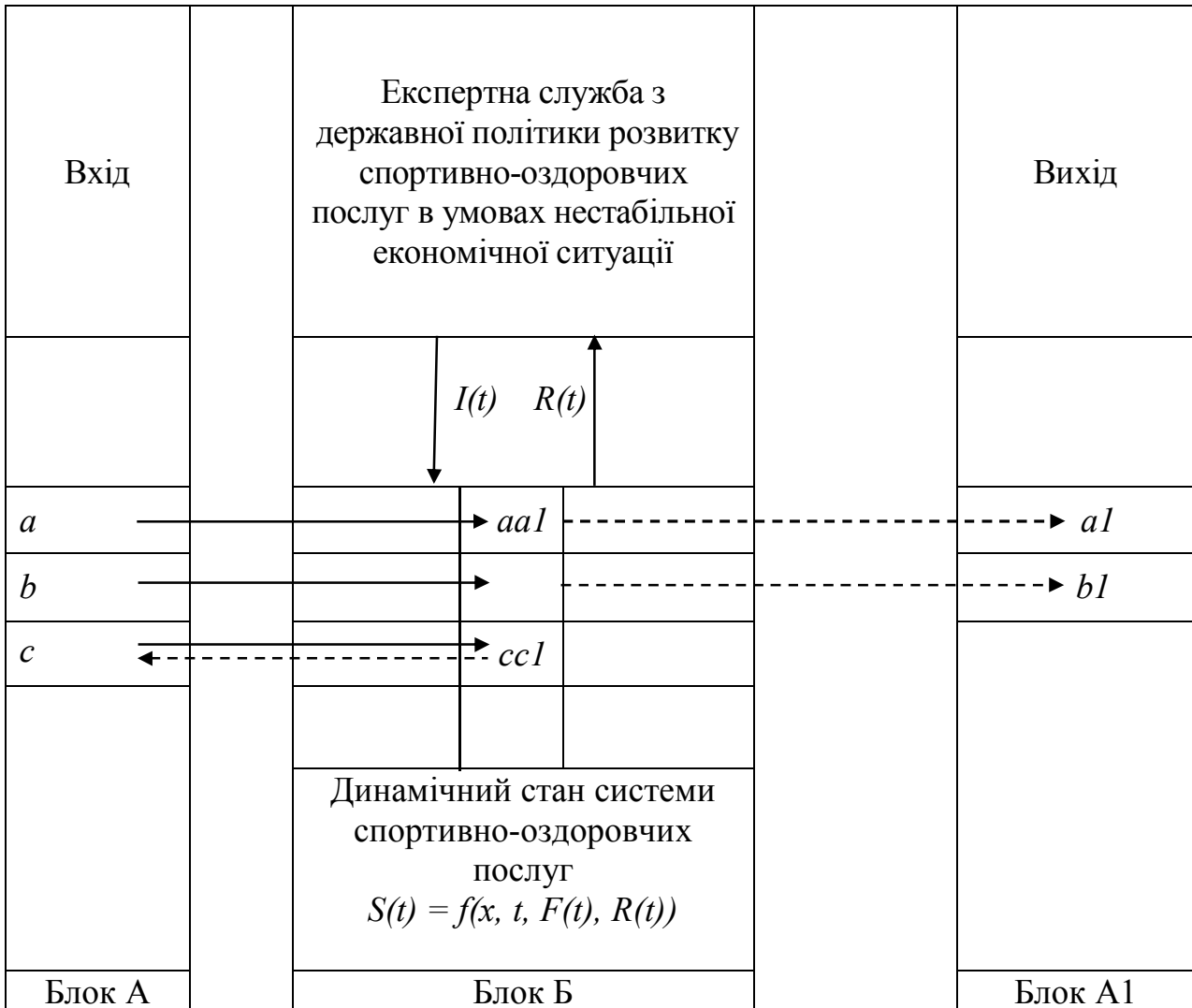

Рис. 5. Модель державного регулювання сфери спортивно-оздоровчих послуг в умовах нестабільної економічної ситуації

Джерело: розроблено автором

На стан системи спортивно-оздоровчих послуг $S(t)$ за період часу t впливають наступні параметри: зовнішнє середовище у вигляді інформаційного $I(t)$ і ресурсного $R(t)$ потоків, які накладають обмеження на $S(t)$; стан входів a, b, c ; стан виходів $a1, b1$. Блок А включає вихідні кількісні та якісні значення різних цілей суспільних змін (a, b, c), прогноз впливу яких на стан населення споживачів та економіки в країні здійснюється спеціальними експертними структурами в рамках державної політики розвитку фізичної культури і спорту (блок Б).

Залежно від результатів експертизи зазначені цілі можуть бути допущені до реалізації (блок $A1$), модифіковані або не допущені до реалізації. Так, мета a , орієнтована на досягнення певної суспільно значущого результату $a1$ але не враховує інтереси різних категорій споживачів спортивно-оздоровчих послуг, відповідно пропозиція проходить адекватну модифікацію у відповідності до законодавчо закріплених вимог державної політики розвитку фізичної культури і спорту. Функцію такої модифікації виконує підсистема $aa1$. Після модифікації пропозиція допускається і рекомендується експертною службою до державної обласної адміністрації для її реалізації.

Відносно мети b подібна корекція не потрібна, оскільки за результатами оцінки в рамках державної політики розвитку фізичної культури і спорту встановлено, що реалізація зазначеної мети (перехід в стан $b1$) не несе загрозу населенню та державі загалом і дана пропозиція реалізується державною обласною адміністрацією без модифікацій. Мета вектора c не може бути допущена до здійснення (перехід в стан $c1$) у зв'язку з виявленою неможливістю її переробки із урахуванням інтересів споживачів в підсистемі $cc1$ і, відповідно, неможливістю виключення несприятливих наслідків із запропонованої пропозиції. Рівняння динамічного стану сфери спортивно-оздоровчих послуг записується в наступному вигляді:

$$S(t) = f(x, t, F(t), R(t)), \quad (1)$$

де $S(t), x$ – пропонована суспільна зміна; f - функція, що визначає еволюцію системи; t – певний період; $F(t)$ – ресурсний потік; $R(t)$ – інформаційний потік (x може прийняти значення a , b або c , що видно на рис. 5).

Необхідною умовою розвитку ринку спортивно-оздоровчих послуг є забезпечення соціально-економічної взаємодії з використанням інтеграційного підходу починаючи з визначення попиту і потенційних споживачів до розробки і реалізації необхідних послуг.

ВИСНОВКИ

У дисертації узагальнено науково-теоретичні підходи і запропоновано нове розв'язання науково-практичних завдань, пов'язаних із вдосконаленням регулювання ринку спортивно-оздоровчих послуг.

На цій основі обґрунтовано такі висновки і пропозиції теоретичного та прикладного характеру, які відображають вирішення головних завдань дисертації відповідно до поставленої мети.

1. Уточнено та удосконалено на основі узагальнення наукових джерел зміст основних понять дослідження, а саме: ринок спортивно-оздоровчих послуг, який розглядається як складна система економічних відносин між виробниками та споживачами що передбачають реалізацію продавцем послуги на найближчій для покупця території з урахуванням його потреб та їх зміни в процесі споживання; економіка спортивно-оздоровчої сфери, яка тлумачиться як сукупність економічних відносин, які складаються між їх учасниками з приводу виробництва та споживання спортивно-оздоровчих послуг. Запропоновані визначення

характеризуються цілісним підходом, що дає змогу формувати єдину політику регулювання ринку спортивно-оздоровчих послуг.

2. З'ясовано що, ринок спортивно-оздоровчих послуг в Україні має певні особливості, які проявляються у наступних формах: 1) капіталомісткості, що передбачає значні капіталовкладення в будівництво й оснащення спортивно-оздоровчих споруд та витрати на додаткові й супутні послуги; 2) інформомісткості, яка стосується тренерського й управлінського персоналу та відображає їх потребу в нових методиках, засобах і методах тренування, у зв'язку з чим інформаційне навантаження на них збільшується; 3) соціальної спрямованості, що зумовлює покращення соціалізації індивідуума, його фізичної активності, трудового потенціалу тощо. Зазначені особливості спортивно-оздоровчих послуг необхідно враховувати під час розробки програм соціально-економічного розвитку як на державному рівні, так і на рівні окремих адміністративно - територіальних утворень, що сприятиме зростанню ефективності використання всіх видів ресурсів народногосподарського комплексу.

3. У практичній діяльності спортивно-оздоровчих організацій доцільно використовувати сформульовану класифікацію спортивно-оздоровчих послуг, яка пропонується в роботі і розглядається за такими ознаками: суб'єктами кінцевого призначення; категоріями споживачів; формою реалізації; формою організації праці; джерелом отримання статистичних відомостей. Проведена класифікація зазначених послуг дає змогу в сучасних умовах господарювання підвищувати їх рентабельність.

4. Доведено, що для підвищення рівня організації надання спортивно-оздоровчих послуг споживачам необхідно використовувати розроблену в роботі модель державного регулювання зазначених послуг, яка передбачає механізми прийняття рішень державними адміністраціями у цій сфері. В якості основного елемента цих механізмів запропоновано експертну службу з розвитку спортивно-оздоровчих послуг, яка готує проекти таких рішень з урахуванням сучасних інтересів певних груп населення, територіальних громад, організацій та можливостей держави. У підсумку такий підхід забезпечує їх відповідність сучасним економічним умовам та потребам споживачів, а також сприяє покращенню якості надання спортивно-оздоровчих послуг.

5. Ринок спортивно-оздоровчих послуг в Україні, як показали результати SWOT-аналізу має певні сильні сторони та можливості і водночас слабкі сторони та загрози. Для розвитку ринку спортивно-оздоровчих послуг необхідно реалізовувати низку основних стратегічних завдань запропонованих у роботі: посилення конкурентних переваг за рахунок покращення якості надання послуг, розширення асортименту послуг та використання передових технологій роботи з індивідуальними клієнтами, залучення висококваліфікованих спеціалістів для роботи у спортивно-оздоровчих організаціях, подальше поглиблення маркетингових досліджень у сфері спортивно-оздоровчої діяльності, удосконалення організаційної структури управління спортивно-оздоровчою діяльністю, проведення інформаційно-рекламної діяльності.

6. Встановлено, що соціально-економічний механізм державного регулювання спортивно-оздоровчою сферою в умовах цивілізованої економіки повинен реалізувати найважливішу функцію державної політики – соціальну справедливість, бути ефективним інструментом соціальної політики держави. Побудова незалежної, демократичної, правової держави передбачає перехід до нових принципів функціонування системи державного управління. Для покращення дієвості механізмів регулювання ринку спортивно-оздоровчих послуг варто використовувати розроблені у роботі науково-прикладні положення і рекомендації щодо створення правової бази на регіональному рівні та розробки й реалізації цільових програм розвитку фізичної культури і спорту з урахуванням національних та місцевих особливостей, що охоплюють інтереси різних верств і груп населення (дітей, учнів, малозабезпечених громадян, інвалідів тощо).

7. Формуючи інфраструктуру спортивно-оздоровчих послуг доцільно використовувати запропонований у роботі науково-практичний підхід, згідно з яким кошти отриманні спортивно-оздоровчою організацією у вигляді спонсорської допомоги та субсидій мають спрямовуватися на розвиток власної інфраструктури, включаючи будівництво (реконструкцію, ремонт) спортивно-оздоровчих споруд і комунікацій до них, оснащення їх спеціалізованим обладнанням, а кошти, які вивільняються за рахунок податкових пільг, не можуть використовуватися на цілі, що фінансуються за рахунок доходів від підприємницької діяльності.

8. Покращення організації ринку спортивно-оздоровчих послуг та якості їх надання можна через посилення державного впливу на ці процеси шляхом створення позабюджетного фонду для фінансування наукових досліджень та експериментальних розробок у галузі фізичної культури і спорту, а також мережі регіональних наукових центрів, зосередивши їх роботу на науково-методичному забезпеченні у вирішенні регіональних проблем розвитку зазначеного ринку. Такий підхід дасть змогу зміцнити та консолідувати зусилля держави щодо розвитку ринку спортивно-оздоровчих послуг в Україні.

9. Для підвищення ефективності функціонування спортивно-оздоровчого ринку послуг у рамках національної економіки варто використовувати сформульовані у роботі практичні рекомендації щодо використання зарубіжного досвіду з надання спортивно-оздоровчих послуг. Їх сутність зводиться до такого: впроваджувати «моду» на спортивно-оздоровчі послуги серед населення України за допомогою ЗМІ; переорієнтувати спортивно-оздоровчі заклади на багатоцільові, які надаватимуть широкий спектр послуг; інформувати персонал про фінансову політику спортивно-оздоровчих організацій з питань витрат; купувати обладнання спільно з іншими клубами, організаціями; порівнювати доходи власного клубу з середніми показниками в галузі.

Отримані теоретичні та практичні результати можуть бути використані органами державної влади для стимулювання розвитку ефективного ринку спортивно-оздоровчих послуг як підґрунтя для забезпечення економічного зростання та досягнення європейських стандартів рівня життя населення в Україні.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ*Монографія*

1. Стахів І. М. Регулювання ринку спортивно-оздоровчих послуг в Україні: монографія. Львів: УП, 2017. 200 с. (8,54 друк. арк.).

Статті у наукових фахових виданнях України:

2. Стахів І. М. Спортивно-оздоровча сфера як галузь економіки // Науковий вісник Полтавського нац. техн. університету імені Юрія Кондратюка. Серія: Економіка і регіон. Полтава, 2014. № 1(44). С. 46–49. (0,36 друк. арк.).

3. Стахів І. М. Класифікація спортивно-оздоровчих послуг в ринкових умовах // Формування ринкової економіки в Україні. Львів, 2014. Вип. 33, ч. 2. С. 107–110. (0,33 друк. арк.).

4. Стахів І. М. Використання ринкових інструментів у спортивно-оздоровчій сфері // Вісник Львівського університету. Серія економічна. Львів, 2014. Вип. 51. – С. 423–428. (0,40 друк. арк.).

5. Стахів І. М. Основні засади державного регулювання спортивно-оздоровчих послуг // Економічний форум. 2014. №4. С. 24–29. (0,39 друк. арк.).

6. Стахів І. М. Значення транскордонного підприємництва як фактор покращення розвитку торговельно-економічних зв'язків // Формування ринкової економіки в Україні. Львів, 2013. Вип. 30. С. 241–243. (0,30 друк. арк.)

7. Стахів І. М. Зарубіжний погляд на регулювання ринку спортивно-оздоровчих послуг // Наука й економіка. 2014. Вип. 3 (35). С. 251–254. (0,32 друк. арк.)

8. Стахів І. М. Фінансування спортивно-оздоровчих послуг // Вісник Київського ун-ту. Київ, 2015. Вип. 2 (100). С. 95–103. (0,52 друк. арк.)

9. Стахів І. М., Стасюк О. М. Бренд-менеджмент в спортивно-оздоровчій сфері // Науковий вісник Ужгородського ун-ту. Серія: Економіка. Ужгород, 2017. Вип. 1 (49). С. 71–75. (0,36 друк.арк.; особистий внесок автора – 0,19 друк. арк., де досліджено можливі шляхи створення та зміцнення позицій брендів на ринку спортивно-оздоровчих послуг в Україні).

10. Стахів І. М. Державне регулювання сфери спортивно-оздоровчих послуг в умовах нестабільної економічної ситуації // Економічний форум. 2017. № 2. С. 48–53. (0,33 друк. арк.).

Стаття у наукових періодичних виданнях інших держав:

11. Стахів І. М. Ринок спортивно-оздоровчих послуг та його функції // Sciences of Europe. Praha, Czech Republic, 2017. Vol. 4, N 13. P. 54–58. (0,44 друк. арк.).

Публікації в інших виданнях:

12. Стахів І. М. Сутність та поняття ринку спортивно-оздоровчих послуг в Україні // Актуальні проблеми функціонування господарської системи України: матеріали XXI Міжнар. наук. конф. студ., асп. та молодих учених, 16–17 травня, 2014, ЛНУ імені Івана Франка. Львів, 2014. С. 244–245. (0, 15 друк. арк.).
13. Стахів І. М. Спортивно-оздоровчий туризм як особливий вид спортивно-оздоровчих послуг // Стратегічні орієнтири розвитку економіки України: матеріали II Міжнар. наук. інтернет-конф. студ., асп. та молодих учених, 20–21 березня, 2015, ЛНУ імені Івана Франка. Львів, 2015. С. 80–81. (0,14 друк. арк.).
14. Стахів І. М. Основні засади державного регулювання спортивно-оздоровчих послуг в Україні // Економічний і соціальний розвиток України в XXI столітті: національна візія та виклики глобалізації: зб. тез доп. XI Міжнар. наук.-практ. конф. молодих вчених, 13–14 лютого, 2014. Тернопіль: ТНЕУ, 2014. Ч. 2. С. 228–229. (0, 12 друк. арк.).
15. Стахів І. М. Управління спортивно-оздоровчими послугами на сучасному етапі розвитку України // Організація управління: витоки, реалії та перспективи розвитку: зб. тез, 20 жовтня, 2014. Львів, 2014. С. 180–182. (0, 17 друк. арк.).
16. Стахів І. М. Підприємництво в умовах глобальної конкуренції // Ринкова економіка тенденції і закономірності: матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 30 жовтня, 2013. Дніпропетровськ: НГУ, 2013. С. 79–81. (0,16 друк. арк.).
17. Стахів І. М. Тенденції регулювання ринку спортивно-оздоровчих послуг //Сучасні аспекти розвитку фінансових процесів та інноваційних технологій: зб. тез наук. робіт учасн. Міжнар. наук.-практ. конф. для студ., асп. та молодих учених, 25–26 серпня, 2017. Київ: Нова економіка, 2017. С. 34–36. (0,18 друк. арк.).
18. Стахів І. М., Михасюк І. Р. Конкуренція спортивно-оздоровчих послуг в умовах глобалізації // Пріоритетні напрями наукових досліджень: тези доп.: II Міжнар. наук.-практ. конф. м. Київ, 15–16 серпня 2017 року. Київ, 2017. С. 17–18. (0,12 друк. арк.; особистий внесок автора – 0,10 друк. арк., де досліджено конкурентні переваги спортивно-оздоровчих послуг в умовах глобалізації).
19. Стахів І. М. Концептуальні основи ринку спортивно-оздоровчих послуг // Аналіз сучасних підходів до ефективного використання потенціалу економіки країни: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 18–19 серпня 2017 р. Дніпро: Перспектива, 2017. С. 48–50. (0,16 друк. арк.).
20. Стахів І. М. Особливості спортивно-оздоровчих послуг //Актуальні проблеми гуманітарних та природничих наук: матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф. 25–26 серпня, 2017. Херсон: Гельветика, 2017. С. 174–177. (0,22 друк. арк.).

АНОТАЦІЯ

Стахів І. М. Регулювання ринку спортивно-оздоровчих послуг в Україні.
– Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.03 – економіка та управління національним господарством. – Львівський національний університет імені Івана Франка, Львів, 2017.

Дисертація присвячена обґрунтуванню необхідності регулювання ринку спортивно-оздоровчих послуг в Україні. Значну увагу приділено теоретико-методологічним основам та запропоновано науково-методичні і практичні рекомендації, які спрямовані на розвиток ринку спортивно-оздоровчих послуг в Україні.

Узагальнено наукові підходи щодо ідентифікації особливостей аналізу ринку спортивно-оздоровчих послуг. Розраховано показники ефективності приросту туристичних потоків в Україні. Запропоновано надавати широкий спектр додаткових послуг, які б сприяли стимулюванню зростання попиту на спортивно-оздоровчі послуги. Розроблена модель державного регулювання ринку спортивно-оздоровчих послуг в умовах нестабільної економічної ситуації, яка передбачає механізми прийняття рішень державними адміністраціями на основі рекомендацій експертної служби.

Проаналізовано механізм реалізації першочергових завдань з розвитку та регулювання спортивно-оздоровчого туризму, враховуючи його соціально-економічне значення, а також охарактеризовано основні аспекти та напрями покращення регулювання його розвитку на теренах України. Пропонуються практичні рекомендації щодо використання зарубіжного досвіду з надання спортивно-оздоровчих послуг в Україні, а також управління спортивно-оздоровчими послугами з метою забезпечення ефективного процесу розвитку досліджуваної галузі, конкретно вказується на організаційно-економічні напрями управлінської політики різних країн які мають важливе значення для підвищення ефективності функціонування спортивно-оздоровчого ринку послуг у рамках національної економіки.

Ключові слова: спортивно-оздоровчі послуги, ринок спортивно-оздоровчих послуг, державне регулювання, інфраструктура спортивно-оздоровчої сфери, галузь економіки, фінансування, спортивно-оздоровчий туризм, потреби суспільства.

АННОТАЦИЯ

Стахов И. М. Регулирование рынка спортивно-оздоровительных услуг в Украине. - Квалификационный научный труд на правах рукописи.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата экономических наук по специальности 08.00.03 - экономика и управление национальным хозяйством. - Львовский национальный университет имени Ивана Франко, Львов, 2017.

Диссертация посвящена обоснованию необходимости регулирования рынка спортивно-оздоровительных услуг в Украине. Значительное внимание уделено теоретико-методологическим основам и предложены научно-методические и практические рекомендации, направленные на развитие рынка спортивно-оздоровительных услуг в Украине.

Обобщены научные подходы к идентификации особенностей анализа рынка спортивно-оздоровительных услуг. Рассчитаны показатели эффективности прироста туристических потоков в Украину. Предложено предоставлять широкий спектр дополнительных услуг, способствующих стимулированию роста спроса на спортивно-оздоровительные услуги. Разработана модель государственного регулирования рынка спортивно-оздоровительных услуг в условиях нестабильной экономической ситуации, которая предусматривает механизмы принятия решений государственными администрациями на основе рекомендаций экспертной службы.

Проанализирован механизм реализации первоочередных задач по развитию и регулированию спортивно-оздоровительного туризма, учитывая его социально-экономическое значение, а также охарактеризованы основные аспекты и направления улучшения регулирования его развития на территории Украины. Предлагаются практические рекомендации по использованию зарубежного опыта и предоставлению спортивно-оздоровительных услуг в Украине, а также управления спортивно-оздоровительными услугами с целью обеспечения эффективного процесса развития исследуемой области, конкретно указывается на организационно-экономические направления управленческой политики разных стран, имеющих важное значение для повышения эффективности функционирования спортивно-оздоровительного рынка услуг в рамках национальной экономики.

Ключевые слова: спортивно-оздоровительные услуги, рынок спортивно-оздоровительных услуг, государственное регулирование, инфраструктура спортивно-оздоровительной сферы, отрасль экономики, финансирования, спортивно-оздоровительный туризм, потребности общества.

SUMMARY

Stakhiv I.M. Regulation of the market of sport and health services in Ukraine. - Qualifying scientific work on the rights of manuscripts.

Thesis for a degree of a Candidate of Economic Sciences in speciality 08.00.03 – “Economics and management of national economy.” - Ivan Franko National University of Lviv, Lviv, 2017.

The dissertation is devoted to the substantiation of the necessity of sports and health services market regulation in Ukraine. Considerable attention is paid to theoretical and methodological bases and scientific-methodical and practical recommendations are proposed that are aimed at the development of the market of sports and health services in Ukraine.

The scientific approaches to identifying peculiarities of the analysis of the market of sports and health services are generalized. The indicators of the efficiency of tourist flow growth in Ukraine are calculated. It is proposed to provide a wide range of additional services that would stimulate the growth of demand for sports and health services. A model of state regulation of the market of sports and health services in the conditions of an unstable economic situation, which provides mechanisms for decision-making by state administrations based on the recommendations of the expert service, is developed.

The mechanism of realization of the priority tasks for the development and regulation of sports and health tourism, taking into account its socio-economic importance,

is analyzed, as well as the main aspects and directions of regulation improvement of its development in the territory of Ukraine are described. Practical recommendations on the use of foreign experience in the provision of sports and health services in Ukraine as well as management of sports and health services in order to ensure an effective process of development of the investigated industry are given, specifically refers to the organizational and economic directions of the management policy of different countries that are important for efficiency improvement the functioning of the sports and health market of services within the framework of the national economy.

The complicated macroeconomic situation in Ukraine has led to a crisis financial state of physical culture and sports, which adversely affected the development of sports and health services in Ukraine. In such conditions, sports and recreational facilities and sports facilities can not function effectively.

Expanding the theoretical content of the concept of "sports and recreation sphere", the attention is focused on such key characteristics as: the call to address a range of socio-economic problems, such as the unification of society, distraction of youth from harmful habits, disease prevention, increase in average duration and quality of life. The essence of the sports and recreation sphere, which consists in the improvement of the population, and also by means of which the state's economy is enriched, is extremely important in this difficult political-economic period that is going on in Ukraine. In view of this, sports and health services are subject to state regulation.

It is revealed that the possibilities of regulating the sphere of sports and health services depend on the proper choice of instruments, methods and mechanisms of regulation and are determined by available resources and their sources. In this regard, the regulation of the market for sports and health services is to achieve the maximum under these conditions of the limited society resources use effectiveness to meet the needs of the population in the industry.

In the dissertation work, the model of state regulation of the sphere of sports and health services under conditions of unstable economic situation is developed. The indicators of the efficiency of tourist flow growth in Ukraine are calculated. It is proposed to provide a wide range of additional services that would stimulate the growth of demand for sports and health services.

The mechanism of realization of the priority tasks for the development and regulation of sports and health tourism, taking into account its socioeconomic importance, is described, as well as the main aspects and directions of improving the regulation of the development of sports and health tourism in Ukraine. The measures on the use of foreign experience in the management of sports, sports and recreational services in order to ensure an effective process of development of the sports and recreation market in Ukraine, specifically refers to the organizational and economic directions of the management policy of different countries that are essential for improving the efficiency of functioning of the sports and health market of services within the national economy.

Key words: sports and health services, market of sports and health services, state regulation, infrastructure of sports and recreation sphere, branch of economy, financing, sports and health tourism, needs of society.